

Sygn. akt V KK 237/18

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Patrycja Kotlarska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry,
w sprawie **A. O.**

podejrzanego o popełnienie czynu z art. 222 § 1 kk w zb. z art. 224 § 2 kk i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 12 czerwca 2019 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę podejrzanego
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 23 listopada 2017 r., sygn. akt IV Kz [...],
zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w S.
z dnia 2 października 2017 r., sygn. akt IV K [...],

- 1. uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 2. obciąża Skarb Państwa kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. S., Kancelaria Adwokacka w S., kwotę 1180 zł 80 gr, w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji oraz obronę wykonywaną z urzędu na rozprawie kasacyjnej.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Rejonowego w S. z dnia 2 października 2017 r. (sygn. akt IV K [...]), po rozpoznaniu wniosku prokuratora w przedmiocie umorzenia postępowania i zastosowania środków zabezpieczających w sprawie przeciwko A. O. podejrzanemu o czyn z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 224 § 2 k.k. w zb. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. umorzono postępowanie karne wobec A. O. i na podstawie art. 93a § 1 pkt 2 i 3 k.k., art. 93b § 1 i 3 k.k., art. 93c pkt 1 k.k. orzeczono wobec A. O. środki zabezpieczające w postaci terapii psychiatrycznej i terapii uzależnień w warunkach ambulatoryjnych.

Postanowienie powyższe zostało następnie zmienione postanowieniem Sądu Okręgowego w S. z dnia 23 listopada 2017 r. (sygn. akt IV Kz [...]) w ten sposób, że na podstawie art. 93a § 1 pkt 4 k.k., art. 93b § 1 i 3 k.k., art. 93c pkt 1 k.k., art. 93g § 1 k.k., w miejsce środków zabezpieczających w postaci terapii psychiatrycznej i terapii uzależnień w warunkach ambulatoryjnych orzeczono środek zabezpieczający w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym.

Od powyższego prawomocnego postanowienia kasację w części dotyczącej zastosowania wobec podejrzanego środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym wniósł obrońca A. O., zarzucając przedmiotowemu postanowieniu „rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 115 § 2 k.k. w zw. z art. 93g § 1 k.k., polegające na dokonaniu oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu w oparciu o okoliczności nie wymienione w treści art. 115 § 2 k.k. (wyjście poza katalog kwantyfikatorów ustawowych), w szczególności: stanu psychicznego podejrzanego w chwili czynu (ostra psychoza), jego postawy przed popełnieniem czynu (nie podjęcie leczenia, nadużywanie alkoholu, odurzanie) oraz właściwości osobistych (uzależnienie mieszane od narkotyków i alkoholu), jak również poprzez nadanie szczególnej rangi motywacji podejrzanego („nieprzewidywalna motywacja chorego psychicznie podejrzanego”).”

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego w S. w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Prokurator w odpowiedzi na powyższą kasację wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna.

Jak wynika z uzasadnienia postanowienia Sądu odwoławczego, powodem zmiany orzeczonego środka zabezpieczającego na pobyt w zakładzie psychiatrycznym była skrajnie odmienna ocena stopnia społecznej szkodliwości popełnionego przez A. O. czynu. Sąd odwoławczy wskazał, iż: „podejrzany nie tylko był nietrzeźwy; jego stan psychiczny, schorzenie w postaci schizofrenii paranoidalnej w połączeniu z uzależnieniem od narkotyków i alkoholu, a dodatkowo stwierdzone opinią biegłych zaostrzenie tego stanu w chwili czynu (ostra psychoza), w połączeniu z postawą podejrzanego nierealizującego recept, niepodjęającego leczenia, a przeciwnie - regularnie odurzającego się i nadużywającego alkoholu sprawia, że ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez podejrzanego dokonana przez Sąd okręgowy jest całkowicie odmienna od tej, jakiej dokonał Sąd Rejonowy.”

Zgodnie z dyspozycją art. 93g § 1 k.k. sąd orzeka pobyt w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym wobec sprawcy, co do którego umorzono postępowanie o czyn zabroniony popełniony w stanie niepoczytalności określonej w art. 31 § 1, jeżeli istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że popełni on ponownie czyn zabroniony o znacznej społecznej szkodliwości w związku z chorobą psychiczną lub upośledzeniem umysłowym. Oznacza to, że czyn już popełniony przez niego, a stanowiący asumpt do orzeczenia środka zabezpieczającego musi nosić cechę znacznej społecznej szkodliwości. Przesłanki oceny stopnia społecznej szkodliwości są enumeratywnie wymienione w art. 115 § 2 k.k. Dotyczą one samego czynu. Lektura uzasadnienia postanowienia Sądu odwoławczego w tym zakresie wyraźnie natomiast wskazuje, że dla oceny stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu Sąd ten wziął pod uwagę okoliczności spoza katalogu wskazanego przepisu (np. fakt nasilenia choroby psychicznej tempore criminis), a co więcej – głównie te dotyczące zachowania sprawcy przed czynem (m.in. odmowa realizacji recept, czy nadużywanie alkoholu).

Wydaje się, że Sąd pomieszał w swojej argumentacji dwie płaszczyzny – oceny stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu i oceny stopnia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia takiego czynu. To na potrzeby tej drugiej oceny brać należy właśnie pod uwagę dotychczasową linię życia sprawcy, jego sytuację życiową, podejście do leczenia, ryzyko zaprzestania terapii farmakologicznej itp.

Wobec powyższego uznać należało, że Sąd odwoławczy dopuścił się rażącego naruszenia prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia. W tej sytuacji należało orzec jak w sentencji. W ponownym postępowaniu Sąd odwoławczy dokona oceny zasadności zażalenia prokuratura mając na względzie przesłanki i zasady stosowania środków zabezpieczających określone w Kodeksie karnym oraz aktualną sytuację A. O..